

4. Про затвердження Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури»: постанова КМ України від 14 трав. 2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447-2008-п>.

УДК 346.9(043.2)

Хортюк А., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Мілімко Л.В., к.ю.н., доцент

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ» ТА «ГОСПОДАРСЬКІ САНКЦІЇ»

Господарське право, як одна із провідних галузей права в Україні, регулює відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності, пов'язаної із виготовленням та реалізацією продукції, виконанням робіт та наданням послуг для задоволення суспільних потреб і окремих споживачів.

Господарські відносини потребують постійної уваги, а питання удосконалення господарського законодавства займає центральне місце в правничому світі у зв'язку з тим, що сучасний світ є досить динамічним і, на жаль, нестабільним.

Одним із засобів впливу на суб'єктів господарювання, які порушують вимоги норм та положень чинного законодавства, є застосування юридичної відповідальності, яка спрямована до конкретного правопорушення. Для інституту господарського права важливим, зокрема, є удосконалення механізму застосування господарських санкцій, які застосовуються до суб'єктів господарювання. Це стосується, зокрема, деяких адміністративно-правових санкцій, що передбачені у Господарському кодексі України, але не знайшли закріплення і деталізації в інших законах.

Слід наголосити, що мають місце ситуації коли диспозиції норм, які визначають правопорушення у сфері господарювання і закріплені в Господарському кодексі України, не підкріплені санкціями так як відсутній механізм їх реалізації. Зокрема, не закріплені такі адміністративно-правові санкції як зупинення дії ліцензії на здійснення суб'єктом господарювання окремих видів господарської діяльності, скасування державної реєстрації суб'єкта господарювання.

Як відомо, у науковій літературі існує дуже багато видів класифікації господарсько-правової відповідальності. Одна із найактуальніших дискусійних в господарському праві є проблема співвідношення понять відповідальності та санкції. Так як за господарські правопорушення передбачено застосування господарських санкцій поза межами

господарсько-правової відповідальності. Дана проблема охоплює визначення спільних і відмінних ознак цих понять, також варто встановити місце санкції і, відповідно, відповідальності у правовому регулюванні господарських відносин.

Згідно зі ст. 216 Господарського кодексу України учасники господарських відносин несуть господарсько-правову відповідальність за правопорушення у сфері господарювання шляхом застосування до правопорушників господарських санкцій на підставах і в порядку, передбачених цим Кодексом, іншими законами та договором.

Отже, господарські санкції покликані гарантувати захист прав та законних інтересів громадян, організацій, держави, також відшкодування збитків учасникам господарських відносин, які були завдані внаслідок порушення норм ГК України.

Згідно із дослідженням О.О. Красавчикова, існує три погляди науковців на проблему співвідношення санкцій та відповідальності: відповідальність і санкції є рівнозначними поняттями; поняття санкції включає у свій зміст відповідальність; відповідальність є більш широкими поняттям і включає у свій зміст санкції.

Також, існує інша концепція, згідно якої санкція і відповідальність є тотожними поняттями. Отже, відповідальність передбачена законом, як майнова санкція, яка застосовується до боржника за певні порушення.

Як відомо, найпоширенішою думкою є, що поняття санкції включає відповідальність. Згідно дослідженням науковця Г. Кельзена, що досліджував дане питання, впливає, що вказане поняття існує у формах покарання та у формі примусового виконання покладених обов'язків. Дві групи відображаються у негативних майнових наслідках, притягненні до відповідальності.

На нашу думку, позиція, щодо якої поняття відповідальності включає у свій зміст санкції, є найбільш актуальною. Тому що саме тоді відповідальність розглядається через призму впливу на майнові інтереси боржника, за допомогою застосування передбачених санкцій. Можна зробити висновок, що санкція передбачає, що у разі вчинення правопорушення, до правопорушника застосовується відповідна санкція, яка потягне за собою кількісні зміни.

Учасники господарської діяльності несуть господарсько-правову відповідальність за скоєне правопорушення, шляхом застосування санкцій до сторони правопорушника. Господарським кодексом України передбачені підстави та порядок застосування санкцій. Проблемою є відсутність визначення господарсько-правової відповідальності у законодавстві України, що тягне за собою низку суперечностей серед науковців. Існують різні підходи до розуміння співвідношення господарсько-правової відповідальності та санкцій.

Література

1. Господарський Кодекс України від 16 січ. 2003 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 16.04.2020).

2. Мельник В. Господарсько-правова відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язань за договорами, що опосередковують здійснення депозитарної та клірингової діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2018/4/10.pdf> (дата звернення: 16.04.2020).

3. Малиновська Т.М. Співвідношення понять «господарсько-правова відповідальність та «господарсько-правові санкції». *Право і безпека*. 2011. URL: [file:///D:/%D1%8E%D0%BB%D1%8F%D1%8F%D1%8F/49060%20\(1\).pdf](file:///D:/%D1%8E%D0%BB%D1%8F%D1%8F%D1%8F/49060%20(1).pdf)//

4. Щербина В.С. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності. *Вісник господарського судочинства*. 2012. № 3. С. 94-98.

5. Заярний О.А. Деякі особливості господарсько-правової відповідальності за порушення організаційно-господарських зобов'язань, що виникають з договорів. *Вісник господарського судочинства*. 2009. № 4. С. 47-51.